

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1071/2025
17.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Симин, адвокат из ..., против тужене Специјалне болнице за рехабилитацију Јунаковић Апатин, чији је пуномоћник Марија Вучковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1726/24 од 18.12.2024. године, у седници одржаној 17.12.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, па се **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1726/24 од 18.12.2024. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Сомбору П1 273/21 од 02.09.2024. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 27.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде, под претњом извршења.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 273/21 од 02.09.2024. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име разлике зараде за период од марта 2018. године до марта 2021. године исплати одређене месечне износе ближе одређене у ставу првом изреке, са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате; ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 207.999,34 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1726/24 од 18.12.2024. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Сомбору П1 273/21 од 02.09.2024. године тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу по основу разлике зараде исплати појединачне месечне износе са припадајућом затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом другим изреке,

-2-

обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 72.000,00 динара са затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате и трошкове жалбеног поступка у износу од 22.984,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/11... 18/20 и 10/23) па је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. У поступку по жалби другостепени суд није пропустио да примени, нити је неправилно применио одредбе процесног закона, што је било или могло бити од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене и обавља послове ..., са коефицијентом посла од 8,98, сходно Уредби о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, који послови спадају у категорију послова техничког одржавања. Основна бруто плата тужиоца у неким месецима спорног периода (март 2018. – март 2021. године) била је нижа, а у неким месецима виша од бруто минималне зараде, с тим што је тужиоцу у свим месецима спорног периода укупна плата исплаћивана најмање у висини минималне зараде. Радни учинак тужиоца (коефицијент капитације) у целом утуженом периоду износио је 5, па је по том основу тужилац остварио право на увећање основне плате. У овој парници споран је био начин обрачуна радног учинка тужиоца (коефицијент капитације) у смислу да ли се основна плата тужиоца прво увећава за радни учинак, па онда допуњује до минималне зараде, како сматра тужена и на који начин је вршила обрачун плате својим запосленима, па и тужиоцу, или се основна плата прво допуњује до минималне зараде, а потом увећава за проценат капитације, како сматра тужилац. На основу налаза вештака утврђено је да ако се обрачун плате тужиоца врши тако да се иста одреди множењем коефицијента, основице и корективног коефицијента, а потом допуни до минималне зараде, и на тако добијен износ плата увећа за радни учинак, тада би разлика између тако обрачунате и исплаћене плате тужиоцу износила за цео утужени период укупно 14.769,00 динара, односно у одређеним месечним износима, као у изреци првостепене пресуде, што би са каматом од доспећа сваког појединачног износа представљао дуг тужене према тужиоцу. Вештак је дао и друге начине обрачуна плате тужиоца, али се није изјаснио који начин обрачуна је правилан.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је прихватио модел вештака по коме је тужена требало зараду тужиоца да обрачуна на начин да се у месецима када је тужиоцу основна плата била мања од минималне зараде, да за те месеце обрачуна изврши у висини минималне зараде и на тако утврђену зараду примени сва увећања зараде па и капитацију, па је одлучио као у изреци своје пресуде.

Другостепени суд није прихватио правни став првостепеног суда, већ је закључио да радни учинак представља део основне плате и то варијабилни четврти

елемент основне плате, поред три фиксна елемента који чине коефицијент, основица за обрачун плате и корективни коефицијент. То значи да у минималну зараду улази и радни учинак, док су се додаци на плату, односно увећана зарада обрачунавали на висину минималне зараде која у себи садржи и радни учинак као четврти елемент основне плате, те да је на наведени начин тужена и вршила обрачун и исплату плате тужиоцу, због чега тужбени захтев тужиоца није основан, па је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев тужиоца одбио у целости.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд доносећи побјану пресуду погрешно применио материјално право.

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник Републике Србије“, бр. 34/2001... 113/2017) уређен је начин утврђивања плата, додатка, накнада и осталих примања поред осталих и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (члан 1. тач.3.) и запослене у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање (члан 1. тач.4.).

Према члану 2. наведеног закона, структуру плате запослених у јавним службама одређује основна плата коју чини производ основице за обрачун плате (коју утврђује Влада) и кофицијета (утврђених актом Владе), додатка на плату прописаних тим законом (минули рад, дежурство и друге случајеве рада дужег од пуног радног времена одређене прописима - прековремени рад, дневну накнаду за повећане трошкове рада и боравка на терену, рад ноћу и на дан државних и верских празника) и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате. Поред тих елемената, плате запослених у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање садрже и део плате по основу радног учинка, с тим што се основна плата одређује множењем коефицијента, основице за обрачун плате и корективног коефицијента. Одредбом члана 4а истог закона, предвиђено је да се део плате по основу радног учинка одређује процентуалним увећањем основне плате, а утврђује се по запосленом у здравственој установи, односно по тиму запослених који учествују у обављању одређених послова, односно по организационој јединици или делу здравствене установе, односно здравствене установе у целини, по основу обима рада, квалитета извршеног посла, броја и структуре опредељених осигураних лица, као и применом других критеријума и мерила утврђених актом Владе.

Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ бр. 96/19 и 58/20-Анекс) који је у примени у спорном периоду, у одредбама чланова 91. и 95, предвиђено је да запослени има право на одговарајућу плату, која се утврђује у складу са законом и овим уговором, да се плате утврђују на основу основице за обрачун плата, коефицијената са којим се множи основица, додатка на плату (за рад на дан празника који је нерадни дан, за рад ноћу, за рад недељом, за прековремени рад и минули рад), обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом. Основну плату за утврђивање додатка на плату чини основна плата увећана за радни учинак, у складу са законом.

На основу члана 4а став 3. Закона о платама у државним органима и јавним службама Влада РС је донела Уредбу о корективном коефицијенту, највишем процентуалном увећању основне плате, критеријумима и мерилима за део плате који се остварује по основу радног учинка, као и начину обрачуна плате запослених у здравственим установама („Службени гласник Републике Србије“, бр. 100/2011...123/2021) која примењује на све запослене у здравству, дакле и на медицинско и на немедицинско особље, и односи се на здравствене установе на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите. Том уредбом утврђују се корективни коефицијент, највише процентуално увећање основне плате, критеријуми и мерила за део плате који се остварује по основу радног учинка, као и начин обрачуна плате запослених у здравственим установама. Према члану 4. те Уредбе, основна плата одређује се множењем коефицијента, основице за обрачун плате и корективног коефицијента у висини од 0,9612 (став 1. и 2.). Основицу за обрачун додатка на плату чини основна плата увећана за радни учинак, у складу са законом којим се уређују плате у јавним службама (став 3.). У одредби члана 5. исте уредбе, регулисан је део плате по основу радног учинка тако што се одређује процентуалним увећањем основне плате, сразмерно укупној оцени, која износи највише 8,08%.

Следећи наведени нормативни оквир, основну плату запосленима у здравственој установи одређује основица за обрачун плате, одговарајући коефицијент и корективни коефицијент у номинално исказаној висини од 0,9612. На тако утврђену и обрачунату основну плату, запосленима је признато право на процентуално увећање основне плате по основу радног учинка који је део (одговарајуће) плате и надаље чини основицу за обрачун законом предвиђених додатака на плату. То значи да обрачун по основу радног учинка не представља један од елемената за утврђивање основне плате и тиме није њен саставни део, већ део одговарајуће плате.

Осим тога, основна плата запосленог обрачуната на основу закона којим се уређују плате, не може бити нижа од вредности минималне зараде регулисане у одредбама чланова 111. и 112. Закона о раду, јер се ради о гарантованом минимуму стандарда о основном праву запослених на исплату накнаде за рад. Њена правна природа изводи се из потребе обезбеђења задовољавања егзистенцијалних социјалних потреба запосленог и посредно чланова његове породице. Право на минималну зараду је Међународна организација рада регулисала Конвенцијом бр. 131 о утврђивању минималних надница чији је наша земља потписник (Закон о ратификацији конвенције међународне организације рада бр. 131 о утврђивању минималних плата, с посебним освртом на земље у развоју („Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори”, бр. 14/82). Њом је гарантовано да ће минималне наднице имати законску снагу и неће се моћи смањивати, а у случају да се не примењују, одговорно лице или лица подлежу одговарајућим казним или другим санкцијама. Следом изнетог, уколико је обрачуната основна зарада (дакле без додатака или увећања плате) за остварени стандардни учинак и пун месечни фонд часова рада мања од минималне зараде, запослени имају право на основну плату у висини минималне зараде у складу са законом и у том случају минимална зарада је основица за обрачун и исплату припадајућих увећања и додатка на плату у складу са законом и општим актом.

У конкретном случају, тужилац је запослен у туженој здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун његове плате, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. По оцени Врховног суда не може се прихватити становиште другостепеног суда да је исплатом у збиром износу

основне плате тужиоцу (коју чини производ основица, коефицијента и корективног коефицијента), са делом плате за радни учинак-капитацијом и преосталим износима доплаћеним до висине минималне зараде, на тај начин тужена тужиоцу исплатила тражено новчано потраживање на име неисплаћеног дела основне плате.

Наиме, посебним напред наведеним нормама, свим запосленима у здравственој установи признато је право на увећање основне плате (у процентуалном износу) по основу радног учинака. То право на увећање, као део одговарајуће плате, не може се уподобити другом основу за исплату, нити урачунавати као део разлике основне плате до висине минималне зараде, јер је то супротно праву запослених са најнижим примањима да је висина минималне зараде гарантована вредност основне плате. Због тога, тужилац има право на основну плату у висини минималне зараде у ситуацији када је нижа од гарантованог минимума накнаде за рад, јер се за обрачун овог потраживања не обрачунавају и исплате по другим основима, у конкретном случају по основу радног учинка који представљају самосталан основ исплате.

Следом изнетог, по оцени Врховног суда основано тужилац потражује неисплаћени део основне плате који представља разлику између обрачунате основне плате (члан 4. став 1. и 2. наведене Уредбе) са корекцијом у виду доплате дела минималне зараде и основне плате у висини минималне зараде обрачунате у складу са одредбом члана 111. Закона о раду. Имајући у виду наведено, ревизијски суд је преиначио другостепену пресуду и потврдио првостепену пресуду којом је тужиоцу досуђена тражена разлика основне зараде са обрачунатим увећањем, у појединачним месечним износима, као у ставу првом изреке првостепене пресуде.

Како је по ревизији тужиоца преиначена побијана другостепену пресуду, то је потврђена и одлука о трошковима парничног поступка у ставу другом изреке првостепене пресуде, која је донета правилном применом члана 153. и 154. ЗПП.

Са изнетих разлога, применом члана 416. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

На основу одредби чланова 165. став 2, 153. став 1. и 154. ЗПП тужиоцу су признати као оправдани опредељени трошкови ревизијског поступка у износу од 27.000,00 динара, који чини награду за састав ревизије у оквиру припадајућег износа по АТ, па је одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**